

Chapucensis

Associació de Modelistes Navals i
Estudis Marítims de Barcelona

Vivència de JUAN MARIA RIERA de OLMEDO

– visita 26 gen, / escrit: 27 gen + 9 feb 2015

Vaig néixer vora la Mediterrània, per treballar vaig fer-me a la mar i, a la vellesa, vora la mar visc ara. Necessito la mar. La mar és la meva amiga. La mar em dona força. En néixer, el meu entorn eren: La família, l'exèrcit i la mar lluminosa de Mallorca. La família era, fou i és, per a mi, un valor sòlid; l'exèrcit em va decebre, però la mar segueix immutable.

Al moment de triar pla de vida i estudis, la decisió, inconscientment, l'havia pres feia temps. Escrit en la genètica i en l'educació, més que opció, va ser acceptació. Amb el meu petit galó rutilant d'oficial – alumne en pràctiques, amb divuit anys, encara sento sota l'uniforme, el batec del meu cor vibrant al ritme de la passarel·la, des del moll a la coberta del petrolier "Camposeco". S'obria per a mi un horitzó nou. Aquell seria el meu món des de aleshores.

De València a Tenerife per carregar refinat, vaig passar per primera vegada l'estret, amb temporal de llevant. De les Canàries a Santander. Malgrat que el vaixell i la tripulació no eren del meu gust, no em vaig desanimar. Sentir el brogit ritmat dels motors dins les entranyes del vaixell, l'aire amarant de sal i iode al pont i la sensació d'infinat solcant les ones, era encara millor del què jo havia imaginat.

Amb en Jaume, embarcats junts, vam acomiadar-nos del capità per fer cap a Bilbao on contàvem trobar millor sort. Si: Ens va contractar la "Naviera Vascongadas", però no vam embarcar de seguida. Ens van pagar el viatge fins a casa i més tard a València on, allà si, embarcaríem en un vaixell tramp de disset mil tones i 168 m. d'eslora, el M/N "Valentina Frías".

Vam navegar per la immensitat de l'Atlàntic a l'espera d'ordres de l'armador i després de deu dies maldant sense pena ni glòria, ens van adreçar cap a Norfolk per a carregar gra.

M'esperaven un cúmul de fortes impressions. Jo creia, que per haver-me mogut darrere el meu pare d'un a altre destí, poques coses em podien sorprendre. Però quan ens apropàvem a la costa americana un soroll ronc pausat i potent em va tensar en alerta. Una esquadra d'avions ens sobrevolava a molt baixa alçada, tant que podíem veure perfectament les fesomies dels pilots. Unitats de l'exèrcit de l'aire dels EUA, a intervals d'un parell d'hores reptien el reconeixement del nostre vaixell.

L'endemà, a trenc d'alba ja s'albirava la costa. A mesura que ens apropàvem a la badia de Chesapeake i a la base aeronaval de la marina dels EUA, la més gran que tenen a l'Atlàntic, es concretaven els detalls. L'impacta visual, crec que el més fort de la meua vida, em va fer conscient que tota la meua experiència era molt minsa davant d'aquell

espectacle tan potent. Desenes de vaixells de guerra de tot tipus, arreglerats de tres, de quatre o més en una extensió que no podia abastar amb la vista.

A poques milles del port ens va abordar un guardacostes i un parell d'oficials d'immigració i altres de duanes, van pujar, estirats com espàrrecs dintre els uniformes impecables, tal que els acabessin d'estrenar. Igualment el seu vaixell era perfecte. Jo no em podia estar de mirar-los una vegada i una altra; vaixell i tripulació. La imatge de tanta perfecció no formava part del meu arxiu visual. Em calia temps i esforç per a incorporar el nou concepte a la meva comprensió.

El blat de moro en gra va ser transvasat des de les sitges en els molls, a les bodegues del nostre vaixell. Mànegues de gran diàmetre, abocaven el gra impulsat per bombes a pressió de vertigen. Impressionat com estava, em costava molt assimilar les dimensions de la gegantina escala americana. En menys de vint-i-quatre hores el sistema de càrrega va enllestir dotze mil tones.

En Jaume i jo havíem baixat per a fer un tom per la ciutat i, mentre intentàvem esbrinar en quina direcció anar, va parar un "aiga" conduit per un oficial americà. Ens va preguntar on anàvem i en fer-li saber, ens va fer pujar al cotxe dient-nos que ens portaria al centre.

A terra, botigues de totes les unitats de l'exèrcit americà, reclutaven personal per a la guerra del Vietnam, amb gran eufòria, megafonia, cartells tal com si es tractés gairebé d'una "kermesse".

Allí, ens va venir de gust prendre una cervesa. El cambrer va dir-li a en Jaume que no podia servir-li per a ser menor d'edat. Va veure's obligat a ensenyar el document d'identitat provisional que li van donar en desembarcar. Curiosament, ell tenia vint-i-dos anys, però a mi no em va caldre, malgrat que en tenia dinou i, és que n'aparentava més.

El viatge d'anada va ser el que en diem normal. Però el de tornada cap a Alacant no ho va ser. Des de Norfolk ens vam dirigir cap al nord fent un arc, seguint la ruta per acabar a Alacant. L'oceà estava quiet, immòbil com una bassa d'oli. Per sobre un sostre de núvols que escolaven aigua a dojo, no eren gotes el què queia, era una massa d'aigua d'intensitat màxima. Tan densa que la visibilitat era pràcticament nul·la, obligant-nos a fer sonar la sirena constantment.

El sostre de núvol llis, la tromba d'aigua i l'oceà immòbil, van ser les constants, des de la sortida de Norfolk, fins a arribar a prop de la península Ibèrica on va sortir el sol que ja enyoràvem, en tot el seva esplendor. Això em va permetre veure la llinda, entre la mar Mediterrània i l'oceà Atlàntic. Un espectacle curiós i difícil de veure. La línia, el rinxol en forma remolí horitzontal, com una petita cascada marcant el desnivell entre les dues masses d'aigua, que es perdia de vista des d'estribord fins a babord.

A Màlaga hi havia unes sitges noves inutilitzables en estar construïdes en un lloc de pedra amb fondària insuficient per vaixells mitjans com el nostre. A Alacant no hi havia sitges ni mànegues ni bombes, solament grues amb culleres de 20 Tones. Per això, sis grues van trigar quaranta dies a descarregar les dotze mil tones que havien estat carregades en vint-i-quatre hores.

El segon viatge també va ser als EUA, però aquesta vegada a New Orleans i Bâton Rouge, aigües amunt del riu Mississippí. Ciutats de noms francesos, on encara es parla la llengua dels primers colons franco-canadencs, però també el castellà, ja que els espanyols van dominar aquesta zona del 1779 al 1810, per cert amb gran tolerància, ja que es parlava aquestes dues llengües i sobretot l'anglès.

Cosa curiosa, a New Orleans els carrers del barri espanyol estan retolats en castellà, la qual curiositat va pagar el govern espanyol d'en Franco.

Passejant pels carrers de les ciutats americanes no ens sentíem segurs. El capità i els oficials ja ens havien advertit de la conveniència de portar l'uniforme i en tot cas no anar sols. Però l'actitud de la gent i en especial els grups de joves circulant en els seus cotxes amb ganes de gresca a l'estil "grease" ens intranquil·litzaven. A Alacant, en emprendre el segon viatge, vam embarcar un gallec com a marmitó que es va marejar ben aviat i no va abandonar el seu mareig en els vint-i-un dies que va durar el viatge.

El capità i la resta de la tripulació estàvem molt amoïnats per la salut del pobre xicot, de manera que el capità el volia llicenciar embarcant-lo en un avió cap a casa. Estava prim i en un estat preocupant, amb perill de la vida. Però el marmitó dels nassos no va voler de cap manera. –Jo vull ser marí- no parava de repetir, tossut que tossut. I ho va aconseguir, de tornada no es va marejar i, no ho va fer mai més.

Després de carregar el gra, la ruta tornant de Bâton Rouge, seguint una ortodròmica ens vam trobar amb un temporal exagerat. Els oficials de coberta havien d'agafar-se molt fort a la barana mentre flectaven les cames i tot el cos per a mantenir l'equilibri al pont.

Recordo de nit a la llitera, dormint agafat amb les dues mans a la barana amb l'instint amatent al balanceig. Pujant i baixant, ens adormíem amb el reflexa connectat dirigit al salvavides pel cas de perill imminent. Al menjador, amb les cadires collades a terra, els plats enganxats a la taula, amb molla de pa pastada per evitar que marxessin; en un moment que vam coincidir, en Jaume i jo amb el capità i el Cap de Màquines, molt preocupats per la situació, ens miraven i comentaven entre ells: -Santa inconsciència, la de esa juventud que no se da cuenta del peligro que corremos-. Aleshores ens van explicar que la càrrega que portàvem podia desplaçar-se, corre, trencant les mampares de separació dintre de la bodega i fer que el vaixell es girés sobre si mateix i s'enfonsés en pocs minuts, tal com l'hi havia passat al "Castillo de Montjuïc" que es dirigia a Bilbao, i va desaparèixer sense deixar cap rastre.

Tots estaven marejats com sopes de pa torrat, excepte el marmitó, jo i algun altre mariner dels veterans. De tota manera tres dies de temporal tan terrible em va deixar molt tocat.

Per mi aquest va ser el meu primer vaixell de debò.

Joaquim Rovira,
Segons la vivència d'En Joan Mª Riera de Olmedo